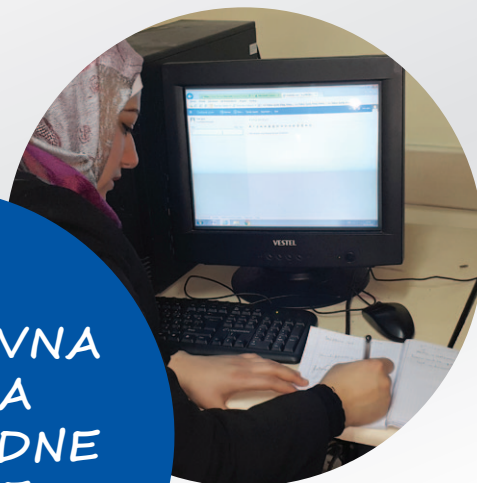

SEM DEJAVNA
ČLANICA
VEČNARODNE
DRUŽBE

*Program socialne
integracije žensk
- državljank
tretjih držav*

KURIKULUM IN
PRIPOROČILA
ZA IZVAJANJE
PROGRAMA

The logo for 'I'm active+' features a stylized blue arch with colorful dots (red, yellow, green, blue) above it. Below the arch, the text 'I'm active+' is written in a blue, cursive font, with a female symbol (♀) integrated into the letter 'a'.

Erasmus+

Ta dokument odraža le stališča avtorjev. Evropska komisija in nacionalna agencija nista odgovorni za kakršno koli rabo informacij, ki jih vsebuje ta dokument.

Naslov izvirnika: I AM AN ACTIVE MEMBER OF A MULTINATIONAL SOCIETY
Programme for social integration of women – third country nationals:
CURRICULUM

Izdal in založil: Ljudska univerza Nova Gorica
Prevod: Barbara Fajdiga Perše, Tanja Krpan, Irena Madric
Uredili: Barbara Fajdiga Perše, Tanja Krpan
Oblikoval in tehnično uredil: GAF lab, Rok Bezeljak s.p.
Fotografije: arhiv I'm active
Tisk: Tiskarna Radovljica, d.o.o.
Število natisnjenih izvodov: 30
Leto natisa: 2016

E-gradivo je dostopno na: <http://www.lung.si/projekti/>

*CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana*

*376.7-054.7-055.2(497.4)(0.034.2)
314.151.3-054.7-055.2(4)(0.034.2)*

*SEM dejavna članica večnarodne družbe : program socialne integracije
žensk - državljanek tretjih držav. Kurikulum in priporočila za izvajanje programa
[Elektronski vir] / [prevod Barbara Fajdiga Perše, Tanja Krpan, Irena Madric ;
fotografije arhiv I'm active]. - El. knjiga. - Nova Gorica : Ljudska univerza, 2016*

*Način dostopa (URL): <http://www.lung.si/projekti/>. - Prevod dela: I am an active
member of a multinational society. Curriculum*

ISBN 978-961-94095-8-9 (pdf)

286694144

SEM DEJAVNA ČLANICA
VEČNARODNE DRUŽBE

*Program socialne integracije žensk
– državljanek tretjih držav*

KURIKULUM IN
PRIPOROČILA ZA
IZVAJANJE PROGRAMA

Erasmus+

5

držav

KAZALO

Uvod	6
1. IME PROGRAMA	6
2. UTEMELJENOST PROGRAMA	6
3. SPLOŠNI CILJI	7
4. CILJNA SKUPINA	7
5. TRAJANJE PROGRAMA	7
6. PREVERJANJE UČNIH IZIDOV	7
7. VSEBINA PROGRAMA	8
7.1 UVOD V IZOBRAŽEVANJE (4 ure)	8
7.2 UČENJE JEZIKA (50 ur)	8
7.3 SPOZNAVANJE DRŽAVE BIVANJA - SLOVENIJE IN EVROPSKE UNIJE (8 ur)	8
7.4 OSNOVE IKT (16 ur)	8
7.5 DELAVNICE ZA VSTOP NA TRG DELA (20 ur) in USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU (2-3 mesece)	9
7.6 SVETOVANJE IN VKLJUČITEV V POSTOPEK UGOTAVLJANJA IN PRIZNAVANJA NEFORMALNO IN PRILOŽNOSTNO PRIDOBLENIH ZNANJ – UVNPZ (4 ure)	9
7.7 MEDKULTURNI DOGODEK (18 ur)	9
7.8 UČNI IZIDI	10
7.9 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA	12
7.10 ZNANJA IZVAJALCEV PROGRAMA	13
7.11 METODOLOŠKE SMERNICE	13
7.12 AVTORJI PROGRAMA	16
8. DODATEK	17
8.1 VSEBINA PROGRAMA - ENOTE	17

Izobraževalni program temelji na programu Začetna integracija priseljencev (ZIP), ki ga je razvil Andragoški center Slovenije, ter programih za priseljence, ki jih je izvajala Ljudska univerza Nova Gorica za državljane tretjih držav. Ogrodje programa je dopolnjeno z elementi, ki so jih pri projektu sodelujoče organizacije testirale v pilotni izvedbi v petih državah.

1. IME PROGRAMA

Naziv programa je **SEM DEJAVNA ČLANICA VEČNARODNE DRUŽBE (kratko SEM DEJAVNA)**. Oziroma v angleščini **I AM AN ACTIVE MEMBER OF A MULTINATIONAL SOCIETY (kratko I'M ACTIVE)**.

2. UTEMELJENOST PROGRAMA

Priseljenci se pogosto srečujejo s socialno izključenostjo in brezposelnostjo. Glavni razlog je to, da ne znajo jezika države gostiteljice, zato težko prevzemajo aktivno vlogo v družbi in najdejo delo, saj je znanje jezika nujno za uspešno komunikacijo.

A čeprav je dobro poznavanje jezika države bivališča in njene kulture za priseljence izjemno pomembno, so še drugi dejavniki, ki pomembno vplivajo na dejavno udeležbo in konkurenčnost na trgu dela. Eden teh je zaposlitev, ki omogoča lažjo ekonomsko integracijo in pridobitev ključnih znanj za vseživljenjsko učenje. Analiza medkulturne raziskave kaže, da se v Sloveniji večina priseljencev z nizko stopnjo izobrazbe iz raznoraznih razlogov le redko udeležuje izobraževalnih programov. Enako stanje je opaziti v drugih državah. Zaradi tega je treba upoštevati institucionalne¹, dispozicijske in situacijske ovire ter poskusiti te ovire preseči ob načrtovanju izobraževalnih programov za odrasle.

Glede na Mipex² leta 2014 33 % delovno sposobnih prebivalcev, ki niso državljani EU, a živijo v EU, ni bilo zaposlenih in niso bili vključeni v izobraževanje ali programe usposabljanja, zlasti žensk in oseb z nizko stopnjo izobrazbe. To kaže na zelo nizko stopnjo ekonomske integracije priseljencev, ki je jasno povezana z nezadovoljivo ravni socialne integracije priseljencev v evropsko družbo. V skladu s prednostnimi nalogami iz programa Evropa 2020 bi si morala vsaka država članica prizadevati za izpolnitev skupnega cilja, in sicer "povečati stopnjo zaposlenosti prebivalstva v starosti 20-64 let s sedanjih 69 % na vsaj 75 %, tudi z večjo udeležbo žensk, starejših delavcev in boljše vključevanje priseljencev v delovno silo".³

Toda prav izobraževanje ima pomembno vlogo pri omogočanju lažje ekonomske integracije, saj pomaga pridobivati znanja in spretnosti, ki posameznikom omogočajo, da postanejo bolj neodvisni in konkurenčni na trgu dela.

Pomembnost dostopa do izobraževanja izpostavljajo številni evropski dokumenti. Svet Evropske unije in Resolucija Sveta o prenovljenem evropskem programu za izobraževanje odraslih (2011/C 372/01) sta pozvala države članice k povečevanju "ponudbe izobraževanja odraslih in spodbujanja posameznikov k vključevanju vanj kot sredstva za intenzivnejše socialno vključevanje in dejavno udejstvovanje v družbi ter izboljšanje dostopa do izobraževanja odraslih za migrante, Rome in prikrajšane skupine ter zagotavljanje izobraževanja beguncem in prisilcem za azil, vključno z zagotavljanjem učenja jezika države gostiteljice, če je to potrebno."

1 Cross, K.P. (1981). *Adults as Learners*. San Francisco: Jossey-Bass.

2 <http://www.mipex.eu/key-findings>

3 *Europe 2020. A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth*, str. 8

3. SPLOŠNI CILJI

Glavni cilj programa je spodbujati socialno integracijo državljanek tretjih držav v okolje (državo) bivanja, s poudarkom na vključevanju na trg dela. Ciljna skupina z izobraževanjem pridobi osnovno znanje uradnega jezika države bivanja, informacije o državi in Evropi, osvoji osnove IKT, informacije o trgu dela v državi (Sloveniji) in Evropi, spozna okolje bivanja s strokovnimi ogledi, poleg tega pa se udeleženke vključijo tudi v delovno usposabljanje v izbrani organizaciji. Tekom izobraževanja udeleženke vključimo v postopek ugotavljanja in vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj (UVNPZ) s poudarkom na identifikaciji prečnih veščin. Udeleženke pridobijo tudi praktične izkušnje in razvijajo podjetniške spretnosti z organizacijo medkulturnega dogodka v zaključni fazi programa.

4. CILJNA SKUPINA

Priseljenke – državljanke tretjih držav, ki želijo izboljšati znanja in spretnosti, s pomočjo katerih se bodo lažje vključile v okolje države gostiteljice, še zlasti na trg dela. Program je prvotno zasnovan za ženske z doseženo osnovnošolsko izobrazbo, omogoča pa prilagoditve vsebin znotraj modulov glede na predhodno znanje in spretnosti udeleženk, kar omogoča vključitev tudi tistih z doseženo višjo stopnjo izobrazbe.

5. TRAJANJE PROGRAMA

120 ur teoretičnega dela in 2-3 meseci praktičnega usposabljanja na delovnem mestu

6. PREVERJANJE UČNIH IZIDOV

Mentorji redno ocenjujejo napredek udeleženk z ustnimi in pisnimi nalogami ter jim podajajo ustrezno povratno informacijo (glede na stopnjo razumevanja udeleženk naj bo ta podana v ustni ali pisni obliki). Obenem naj povratna informacija spodbuja udeleženke k nadaljnemu učenju.

7. VSEBINA PROGRAMA

Program je sestavljen iz 7 modulov:

7.1 UVOD V IZOBRAŽEVANJE (4 ure)

- Informativni pogovor z udeleženci
- Izdelava osebne mape
- Izdelava izobraževalnega načrta, zaposlitvenega in kariernega načrta
- Svetovanje in informiranje v svetovalnem središču

7.2 UČENJE JEZIKA (50 ur)

- Predstavitve (v maternem in slovenskem jeziku): kdo sem, kje živim ...
- Opis življenja v državi in kraju bivanja in v državi, iz katere prihajajo (primerjava)
- Opis družine
- Preživljanje prostega časa (interesne dejavnosti, hobiji)
- Institucije v mestu (poimenovanje)
- Izobraževanje (izobraževalni sistem, šole, stopnje izobrazbe)
- Trg dela (poimenovanje poklicev, naloge)

7.3 SPOZNAVANJE DRŽAVE BIVANJA - SLOVENIJE IN EVROPSKE UNIJE (8 ur)

- Kje leži država bivanja
- Kaj je Evropa
- Politična in družbena ureditev Slovenije in Evrope
- Državni simboli
- Naravna in kulturna dediščina
- Tradicija in navade v Sloveniji in EU (pojem stereotip, navada, ...)
- Bonton v Sloveniji in evropski družbi (način pozdravljanja, predstavitve, posebni pomeni ...)
- Spoznavanje regije, kjer se nahajamo (navezovanje stikov, obiski mesta, znamenitosti, ekskurzije)

7.4 OSNOVE IKT (16 ur)

- Spoznavanje delov računalnika (tipkovnica, miška, strojna in programska oprema)
- Osnovne funkcije računalnika
- Računalniški programi (MS-Word, spletni brskalniki, E-pošta ...)
- Pametni telefoni, bankomati
- E-storitve, aplikacije na internetu

7.5 DELAVNICE ZA VSTOP NA TRG DELA (20 ur) in USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU (2-3 mesece)

- Trg dela v Sloveniji in Evropi
- Komunikacija z delodajalci, sodelavci v podjetju, med udeleženci samimi
- Pisanje življenjepisa in ponudb za delo
- Osnove poslovnega bontona
- Skriti/odkriti trg dela
- Stereotipi in predsodki na trgu dela
- Pomen lastne delovne aktivnosti (prostovoljstvo, spodbuda za vključevanje v društva idr.)
- Pravice in dolžnosti državljanov tretjih držav
- Delovna kultura v Sloveniji (etika, organizacijska in delovna kultura)
- Igre vlog = simuliranje značilnih situacij pri iskanju dela v realnem življenju (administrativne ovire; zakonske ovire pri urejanju statusa; krožno pogojevanje; diskriminacija; birokratski odnosi; izkoriščanje s strani delodajalcev; nerazumevanje jezika ...)
- Delovnopravna zakonodaja (pravice in dolžnosti priseljencev)
- Možnost nadaljnega izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji
- Predstavitev praktičnega usposabljanja na delovnem mestu
- Izbor organizacij in podjetij za izvedbo usposabljanja na delovnem mestu (v skladu z izobrazbo in interesi udeležencev)
- Organizirani obiski izbranih organizacij in podjetij (spoznavanje, priprava na delovno usposabljanje)
- Usposabljanje na delovnem mestu
- Delavnice po izvedbi usposabljanja na delovnem mestu

7.6 SVETOVANJE IN VKLJUČITEV V POSTOPEK UGOTAVLJANJA IN PRIZNAVANJA NEFORMALNO IN PRILOŽNOSTNO PRIDOBLENIH ZNANJ – UVNPZ (4 ure)

- Skupinsko svetovanje in predstavitev postopka
- Individualna obravnava vsakega udeleženca (svetovanje in izpeljava postopka UVNPZ)

7.7 MEDKULTURNI DOGODEK (18 ur)

- Medkulturni dogodek (uvod)
- Priprava in izvedba medkulturnega dogodka (zasnova programa, določitev nalog posameznih udeležencev, izbira sodelujočih, načrt promocije, izvedba dogodka)

7.8.1 Uvod v izobraževanje

Udeleženka:

- Sodeluje v informativnem razgovoru z mentorjem
- Seznanjena se s programom, potekom in cilji programa; s potekom dela v programu
- Se spozna z mentorji in ostalimi udeleženci programa
- Spozna osebno mapo in jo izdelava skupaj z mentorjem
- Spozna in izdelava izobraževalni načrt, zaposlitveni in karierni načrt
- Se udeleži svetovanja in informiranja v svetovalnem središču

7.8.2 Učenje jezika

Udeleženka:

- Se nauči predstaviti (v maternem in slovenskem jeziku): kdo sem, kje živim, ...
- Spozna kraj bivanja in način življenja v njihovi matični državi in ostali udeleženci spoznajo življenje v krajih, od koder prihajajo ostali udeleženci
- Spozna abecedo, številke, sistem štetja
- Spozna besedišče slovenskega jezika z naslednjih področij: osebna predstavitev, kraj bivanja, prosti čas, družinsko življenje, institucije v mestu, izobraževalni sistem, trg dela

7.8.3 Spoznavanje države bivanja – Slovenije in Evrope

Udeleženka:

- Spozna glavne značilnosti Slovenije (geografska lega, ureditev)
- Spozna glavne značilnosti Evrope
- Spozna državne simbole Slovenije in Evrope
- Spozna politično in družbeno ureditev Slovenije in Evrope
- Spozna, kaj je dediščina (naravna in kulturna dediščina Slovenije in Evrope)
- Spozna, kaj je tradicija, kaj so stereotipi, navade in značilnosti ljudi v Sloveniji in narodov v Evropi
- Spozna pravila obnašanja in bonton v slovenski in evropski družbi (pozdravljanje, predstavljanje, posebni pomeni ...)
- Z obiski na terenu spozna kraj bivanja, širšo regijo, če je možno tudi glavno mesto Slovenije

7.8.4 Osnove IKT

Udeleženka:

- Spozna, kako je računalnik sestavljen in kako deluje
- Spozna osnovne funkcije računalnika
- Spozna osnovne računalniške programe (MS-Word, spletni brskalniki, elektronska pošta ...)
- Spozna uporabo druge informacijsko-komunikacijske tehnologije (pametni telefon, bankomat)
- Se seznanjena z e-storitvami in aplikacijami na internetu

7.8.5 Delavnice za vstop na trg dela in usposabljanje na delovnem mestu

Udeleženka:

- Se seznani s trgom dela v Sloveniji in Evropi, predvsem pa v ožjem okolju bivanja
- Se seznani s primerno komunikacijo z delodajalci, v podjetju, med udeleženci samimi
- Se nauči pisanja življenjepisa (CV) in ponudb ter pripravi svoj življenjepis in ponudbo
- Se seznani z osnovami poslovnega bontona ter osvoji njegove osnove
- Se seznani in nauči prepoznati skriti/ odkriti trg dela, poiskati prosta delovna mesta
- Se seznani in ozavesti pomen lastne delovne aktivnosti (prostovoljstvo, spodbuda za vključevanje v društva idr.)
- Spozna in ozavesti pravice in dolžnosti državljanov tretjih držav
- Se seznani in osvoji osnovne elemente delovne kulture v Sloveniji (etika, organizacijska in delovna kultura)
- Se preizkusi v igri vlog = simulira značilne situacije pri iskanju dela v realnem življenju (administrativne ovire; zakonske ovire pri urejanju statusa; diskriminacija; birokratski odnosi; izkoriščanje s strani delodajalcev; nerazumevanje jezika ...)
- Se seznani z delovnopravno zakonodajo (pravice in dolžnosti priseljencev)
- Se seznani in podrobno spozna možnosti nadaljnega izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji
- Podrobno se seznani s programom usposabljanja na delovnem mestu
- Skupaj z mentorji sodeluje pri izboru možnih organizacij in podjetij, v katerih bo potekalo usposabljanje (glede na lastna znanja in interese)
- Z mentorji obiše izbrane organizacije in podjetja (priprava na delovno usposabljanje)
- Se udeleži usposabljanja na delovnem mestu (2-3 mesece)
- Aktivno sodeluje na delavnicah po izvedenem usposabljanju

7.8.6 Vključitev v svetovanje in postopek UVNPZ

Udeleženka:

- Se vključi v skupinsko svetovanje in predstavitev postopka
- Se udeleži večkratne individualne obravnave vsakega udeleženca (svetovanje in izpeljava postopka UVNPZ)
- Se nauči prepoznati svoje znanje, veščine in kompetence ter le-to predstaviti v življenjepis

7.8.7 Medkulturni dogodek

Vsaka udeleženka:

- Se seznanj z namenom in obliko medkulturnega dogodka
- Skupaj z ostalimi udeleženkami in mentorji aktivno sodeluje pri pripravi in izpeljavi medkulturnega dogodka (priprava koncepta programa, izbira sodelujočih, priprava promocije dogodka, izpeljava dogodka)

Medkulturni dogodek se organizira ob upoštevanju pričakovanj udeleženk in mentorja.

Določi se izobraževalni cilj (pridobitev organizacijskih, trženjskih veščin, medkulturnih kompetenc in njihova porazdelitev v skupnosti itn.) in akcijski cilj (priprava medkulturnega dogodka v skupnosti). V tesnem sodelovanju z mentorjem udeleženke izberejo temo in vsebino medkulturnega dogodka, izberejo organizacije in posameznike, ki bodo sodelovali pri dogodku, ter stopijo z njimi v stik, spoznajo promocijske dejavnosti in poskrbijo, da se ti postopki izvedejo. Na samem dogodku udeleženke prikažejo pridobljeno znanje, veščine in izkušnje na način, ki jim je najbližji.

DODATNE TEME

Poleg zgoraj opisanih glavnih tem so v programu za priseljenke lahko koristne še nekatere druge teme. Te se lahko uvedejo kot del večje teme ali posameznih enot.

Med pilotno izvedbo smo opazili pomanjkanje znanja iz naslednjih tem:

- Trajnostni razvoj:
 - kako čim bolj zmanjšati gospodinjske stroške in količino odpadkov
 - odgovorna raba virov energije
 - recikliranje itn.
- Aktivno državljanstvo
- Praktična znanja v zvezi z razgovori za službo in delovnim mestom:
 - ličenje in oblačila za službo

Zgoraj omenjena vsebina se lahko predstavi v obliki delavnic s strokovnjaki s posameznega področja (npr. vizažisti, ekologi itn.).

7.9 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Pomanjkanje časa, finančne težave, skope informacije o programih izobraževanja in usposabljanja, nizka samopodoba so samo nekatere ovire, ki priseljenkam onemogočajo bolj dejavno udejstvovanje v izobraževanju. Ta dejstva zahtevajo ustrezno svetovanje, a tudi prilagodljivost urnika programa glede na potrebe udeleženk. Zato bo pouk organiziran v sklopu 3-4 učnih ur trikrat tedensko, da se zagotovi kontinuiteta. Daljši pouk preveč posega v druge dejavnosti udeleženk, krajši pouk pa ne omogoča, da bi dosegli želeni učinek z vidika ciljev učnih ur, podaljšuje celotni tečaj in povečuje potne stroške udeleženk. Celotni tečaj (brez usposabljanja na delovnem mestu) predvidoma traja 2,5 do 3 mesece. Obseg in trajanje vsake teme se lahko priroji potrebam skupine. Na primer, če imajo udeleženke dobro znanje nacionalnega jezika, se lahko več pozornosti posveti drugim temam in obratno.

7.10 ZNANJA IZVAJALCEV PROGRAMA

Izvajalec programa mora imeti univerzitetno izobrazbo, predhodne izkušnje z andragoškim poučevanjem in posebne medkulturne kompetence, ki omogočajo uspešno obvladovanje razlik v kulturnem okolju, iz katerega izhajajo udeleženske.

Zato dobrega izvajalca odlikuje naslednje:

- Do drugih udeleženk se vede spoštljivo.
- Odprt in dovzeten je za kulturne razlike in tradicije udeleženk.
- Zanima se za značilnosti kultur, iz katerih izhajajo udeleženske.
- Je prilagodljiv.
- Spoštuje načela in vrednote drugih ljudi (tudi tiste, ki so povezane z drugo kulturo).
- Ni etnocentričen (načel svoje kulture ne ceni kot nekaj večvrednega v primerjavi z drugimi kulturami – vsaka kultura ima nekaj edinstvenega in dragocenega).
- Zaveda se lastne identitete, zato se ne počuti ogroženega zaradi identitet drugih ljudi).
- V primerih nerazumevanja je strpen, saj so nesporazumi nekaj običajnega v medkulturnem okolju.
- Je empatičen.

7.11 METODOLOŠKE SMERNICE

Program se začne z izbiro udeleženk.

Osnovna metoda za opredelitev potreb udeleženk je **osebni pogovor**. Mentorji na podlagi teh pogovorov pripravijo *osebne izobraževalne načrte* za vsako udeleženko programa. Potek osebnega razvoja udeleženk se dokumentira v *osebni mapi (portfoliju)*, v kateri so gradiva, delo udeleženk, zapiski, refleksije, samoocenjevanja, povratne informacije, evidenca pridobljenih znanj in veščin, spričevala itn.).

Osebna mapa je pomemben vir informacij, na podlagi katerih se ugotavlja trenutni status udeleženke z vidika njenih načrtov osebnega razvoja, pričakovanj in ciljev, ter načrtujejo nadaljnji ukrepi. Ta mapa predstavlja jasno pot razvoja in dosežkov udeleženke. Udeleženke tesno sodelujejo z mentorji v postopku opredeljevanja svojih potreb. Med osebnim pogovorom na štiri oči bodo imele priložnost opisati svoje potrebe, želje in pričakovanja. Mentorje bodo lahko usmerjale pri izbiri učinkovitih metod, ki naj bi med potekom programa omogočile njihovo socialno integracijo.

Učitelj v medkulturni družbi mora učne metode in tehnike prilagoditi potrebam udeleženk. Pomembno je, da udeleženk ne sili sprejemati svojega načina poučevanja in učenja, ampak dopusti, da posamezne učenke razvijejo svoj osebni način učenja. (Resman, 2003)

Poleg splošnih pedagoških načel je treba med izobraževanjem upoštevati tudi andragoška načela. Ta načela so: načelo stalnosti (večrazsežnostna dimenzija), funkcionalnosti (koristnost), demokracije, svobodne volje, dinamike, integritete, dejavnega udejstvovanja.

Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti inovacijam, edinstvenosti in posebnostim poučevanja odraslih. Za uvajanje tem naj se koristijo metode, ki so osredotočene na učenca in postopek. Uporabljajo se naslednja didaktična načela:

- individualizacija (upoštevanje različnih kognitivnih stilov)
- socializacija (posamezniki so del skupine)
- pomen vsebine – povezava z realnim življenjem
- motivacija
- raznolikost
- sistematizacija in kontinuiteta

Oglejmo si nekatera načela, ki jih mora mentor upoštevati ob načrtovanju učnih ur.

Vloga izkušenj učenca

Odrasli običajno radi vnašajo svoje izkušnje, vrednote, potrebe v učno situacijo/proces ter sodelujejo med seboj. Izvajalci svoje tehnike in metode poučevanja prilagodijo tematskim skupinam, učnim stilom (vizualni, slušni, kinestetični itn.) ter razvijajo učne vsebine okoli težav, situacij, vlog, s katerimi se udeleženske soočajo v vsakdanjem življenju. Učenke bodo na ta način lahko odkrile koristnost svojega učenja in bodo motivirane, da se dejavno udeležujejo v učnem procesu. Nesporno je, da so osebne izkušnje eno najmočnejših učnih sredstev.

Teme se lahko predstavijo z različnimi metodami in tehnikami in nekatere od teh so naštetje spodaj.

Metode skupinskega učenja (kolaborativno, kooperativno, vzajemno učenje) in **projektno delo** so zelo primerni za razvoj komunikacije. Zato je ključnega pomena ustvariti takšne razmere, v katerih bodo vsi učenci sodelovali, ne pa tekmovali med seboj, in nihče ne bo prevladoval⁴ (Resman, 2003, str. 71-81).

Projektno delo se lahko uporablja skoraj pri vsaki temi in na vsaki stopnji. Zahteva veliko truda, obenem pa omogoča razvijanje različnih veščin in kompetenc.

Izkustveno učenje ali učenje skozi prakso

Zgoraj omenjene učne metode omogočajo učencem, da med trajanjem učnega procesa izboljšujejo svoj položaj. Učenci si neposredno delijo in gradijo svojo socialno mrežo ter se s svojo dejavnostjo in dosežki neposredno predstavljajo skupnosti (preprečevanje neuspeha, boljše učne sposobnosti)⁵. (Vrečer, 2008, str. 133-134)

Dialog je izjemno pomemben, saj spodbuja vse, ki so vanj vključeni, da se po najboljših močeh potrudijo razumeti mnenja drugih ljudi, jih primerjajo z lastnim mnenjem in poiščejo rešitev, ki bo sprejemljiva za vse (Vrečer, 2008, str. 133). Udeleženci v dialogu poskušajo razumeti drugo stran, zato da bi lahko uspešno rešili težave ali navzkrižja.

Vzpostavitev učnega okolja, ki omogoča druženje migrantov in večinskega prebivalstva

Izvajalci z namenom, da bi ustvarili pogoje za medkulturni dialog, spodbujajo udeleženske, da se udeležujejo dejavnosti, ki jim omogočajo druženje z lokalnim prebivalstvom in kulturno izmenjavo. Družabne dejavnosti zagotavljajo idealne razmere, v katerih se lahko srečujejo udeleženske s podobnimi interesi, toda različnim kulturnim ozadjem, ter si izmenjujejo svoja znanja, veščine, zamisli, vrednote itn.

Namen takih dejavnosti je večdimenzionalen:

- Lokalno prebivalstvo spozna priseljence in njihovo kulturo v neformalnem, prijateljskem okolju in obratno.
- Pomaga graditi močne, vključujoče skupnosti.
- Podpira prostovoljstvo in se zavzema za vrednote.

Nekateri primeri takih dejavnosti so:

- čajanke
- športne dejavnosti (npr. sprehodi, športne tekme itn.)
- glasbene delavnice ali delavnice ročnih del (migranti predstavijo svoje veščine in kulturo na delavnicah z lokalnim prebivalstvom)
- časovno bančništvo (vzajemna izmenjava uslug)
- projekti skupnostnega vrtnarjenja
- javni dogodki (priseljenci predstavijo sebe in svojo kulturo z različnimi predstavitvami v javnosti)

⁴ Resman, M. (2003). Interkulturna vzgoja in svetovanje. *Sodobna pedagogika*, 54, št. 1, str. 60-79

⁵ Vrečer, Natalija et al. (2008). *Izobraževanje in usposabljanje migrantov v Sloveniji*. Poročilo raziskovalnega dela. Ljubljana: ACS.

Druge oblike in metode

Pozicijski barometer

Pozicijski barometer je ena najboljših metod za dejavno udejstvovanje udeleženk, ki vključuje umsko in telesno dejavnost, s tem pa aktivira levo in desno možgansko polovico. Pozicijski barometer se lahko uporablja za ogrevanje, ko želimo motivirati udeleženke, da izrazijo svoje stališče do teme, o kateri se bo razpravljalo. Učitelj pripravi izjavo in prosi udeleženke, naj se razporedijo po nevidni lestvici z dvema skrajnima točkama glede na stopnjo svojega strinjanja z njegovo izjavo (na primer, če se sploh ne strinjajo, se postavijo skrajno levo, če se povsem strinjajo, stopijo skrajno desno). Učitelj ima tako priložnost, da pridobi začetni vpogled v znanje, ključna zanimanja in stališča udeleženk do izbrane teme.

Študijski krožek⁶

Ta oblika se bo uporabila za pripravo večkulturnega dogodka in deloma med pripravo nekaterih drugih vsebin (priprava za delovno usposabljanje v podjetju, izbor določenih programskih vsebin).

Temeljna načela študijskih krožkov se močno razlikujejo od drugih oblik in jih lahko povzamemo takole⁷:

- Udeleženke se lahko same odločijo, kaj, kje in kako se bodo učile.
- Vsaka udeleženka vloži v učenje toliko časa in energije, kolikor je pripravljena in zmožna to storiti.
- Vsak študijski krožek si zastavi izobraževalni (novo znanje, veščine) in akcijski cilj (prenos pridobljenega znanja v skupnost).
- Med mentorji in udeleženkami ni hierarhije (obe vlogi sta zamenljivi in se prepletata).
- Spodbujajo intelektualni napredek udeleženk in krepijo medosebne odnose z demokratično izmenjavo znanj, veščin in izkušenj.

Zato je ta metoda zelo primerna za odrasle učence in učenke, ker spoštuje načela izobraževanja odraslih in vodi do točno določenega cilja (udeleženke pripravijo dogodek z namenom, da predstavijo vsebino študijskega krožka in imajo možnost izraziti lastno ustvarjalnost, razviti veščine in prispevati k razvoju svojega mesta.

Osnovna metoda, ki se uporablja v študijskih krožkih, je DIALOG ali celo medkulturni dialog, saj udeleženke izhajajo iz različnih kulturnih okolij. Najpomembnejši dejavnik pri krepitvi medkulturnega dialoga je mentor, saj ustvari pogoje, torej primerno podlago, ki omogoča medkulturni dialog. Medkulturni dialog je lahko uspešen zgolj takrat, ko so vsi udeleženci v njem enakopravni (Parekh v delu *Skupnostno učenje v čezmejnem prostoru*, 2013, str. 10).

Za predstavitev učnih vsebin se uporabljajo tradicionalna in ustvarjalna učna orodja, naprave, pripomočki in gradiva. Učni proces podpirajo multimedijски in IKT sistemi.

⁶ Bogataj, N. in Rejec, P. (ur.) (2013). *Skupnostno učenje v čezmejnem prostoru*. Primer študijskih krožkov ob slovensko-italijanski meji. Tolmin: ACS.

⁷ <http://sk.acs.si/index.php?id=35>

7.12 AVTORJI PROGRAMA

Ta program so oblikovali člani projektних skupin naslednjih partnerskih organizacij:

- Ljudska univerza Nova Gorica (Slovenija)
- Cooperativa Orso s.c.s. (Italija)
- Pučko otvoreno učilište Zagreb (Hrvaška)
- Mozaik Kültür Eğitim Gençlik ve Doğa Derneği (Turčija)
- Adice (Francija)

8. DODATEK

8.1 VSEBINA PROGRAMA - ENOTE

8.1.1 UVOD V IZOBRAŽEVANJE

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
Osnovne značilnosti programa – uvod v program	Udeleženske temeljito razmislijo o svojih sposobnostih, željah, pričakovanjih	Individualno delo	Med izvajanjem programa bodo udeleženske ocenjevale učne ure in svoj napredek. Skupna ocena bo	Dejavno udeleževanje v oblikovanju programa.
Individualni pogovori z udeleženkami	Udeleženske opredelijo svoje kompetence in možnosti za napredek, karierne možnosti	Osební pogovor	sledila na koncu programa z oceno osebnega načrta v primerjavi z izvornim. Analiza vrednotenja bo	Dejavno udeleževanje v pogovorih in pri pisanju biografije.
Izdelava osebnih mape	Udeleženske določijo svoje izobraževalne, zaposlitvene in karierne cilje	Skupinsko delo	izvedena na sredini in na koncu programa ter po usposabljanjih v podjetju in zaključnih medkulturnih dogodkih.	Raziskava možnosti vseživljenjskega učenja in izobraževalnih programov z orodji IKT in drugimi orodji.
Izdelava izobraževalnega, zaposlitvenega in kariernega načrta	Udeleženske se seznanijo z možnostmi izobraževanja in učenja v državi gostiteljici	Biografska metoda		
Svetovanje in informiranje o možnostih izobraževanja in učenja v državi gostiteljici		Individualni pogovori z udeleženkami		
		Osebná mapa		
		Dialog		
		Študije primerov		
		Razprave		

8.1.2 UČENJE JEZIKA

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
<p>Kako se predstavim – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p> <p>Osebna identiteta – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p>	<p>Udeleženske se naučijo, kako se predstaviti, podati potrebne podatke o sebi v jeziku države gostiteljice. Udeleženske se naučijo fraz in pozdravov. Udeleženske se naučijo abecede in števil.</p> <p>Udeleženske se zavedo svoje vrednosti in dosežkov ter se naučijo, kako jih najbolje prikazati.</p>	<p>Politijski barometer</p> <p>Individualno delo</p> <p>Študije primerov</p> <p>Razprave</p>	<p>Mentorji bodo redno spremljali in preverjali napredek udeleženk v razumevanju, govorjenju in pisanju jezika države gostiteljice. Udeleženske bodo dobile pisne in ustne naloge (kratka besedila ali vaje), ki jih bo ocenil učitelj.</p>	<p>Udeleženske pripravijo predstavitev v formatu ppt in jo prikažejo drugim.</p>
<p>Življenje v moji domovini – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p>	<p>Udeleženske se naučijo, kako se izražati v jeziku države gostiteljice; razumejo preprosto besedilo, znajo povedati preproste zgodbe.</p> <p>Udeleženske razvijejo občutek pripadnosti in pozitivni odnos.</p>	<p>Dialog</p> <p>Predstavitve</p> <p>Uporaba multimedijev, izvirnih besedil</p>	<p>Na koncu vsake ure bodo udeleženske same izpolnili ocenjevalne vprašalnike. Na enak način bo potekal celotni teoretični del, ko bodo morale izpolnjevati vprašalnike ob koncu vsakega modula.</p>	<p>Za »domačo nalogo« preberejo besedilo/poezijo, ki jo vsakič ob koncu pouka dobijo za nalogo, da se lahko naučijo novih besed in pravilno brati (poudarki, izgovorjava)</p>
<p>Moje življenje v državi gostiteljici – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p> <p>Moja družina – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p>	<p>Udeleženske lahko sledijo preprostem pogovoru o vsakdanji temi v jeziku države gostiteljice.</p> <p>Udeleženske znajo brati in pisati o vsakdanji temi v jeziku države gostiteljice.</p>	<p>Delo v parih</p> <p>Individualno delo</p> <p>Skupinsko delo</p>	<p>Udeleženske se bo spodbujalo, da govorijo v jeziku države gostiteljice in da se med poukom izogibajo rabi maternega jezika.</p>	<p>Udeleženske se nenehno spodbujajo, da se med seboj in z mentorji sporazumevajo v jeziku države gostiteljice.</p>
<p>Prosti čas – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p> <p>Pomembne institucije v lokalni skupnosti – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p>	<p>Udeleženske se naučijo, kje so in katere so pomembne institucije v njihovi okolici, ki jih ljudje potrebujemo v vsakdanjem življenju.</p> <p>Udeleženske razumejo, kakšen je izobraževalni sistem v državi gostiteljici.</p>	<p>Problemsko zasnovano učenje</p> <p>Projektno delo</p>	<p>Na jezikovnih tečajih bodo morale biti dejavne in besede bodo morale črkovati na tablo, s čimer bodo vadile tudi pisanje.</p>	
<p>Izobraževalni sistem države gostiteljice – fraze, besedišče, jezik države gostiteljice v vsakdanjih situacijah</p> <p>Trg dela - besedišče</p>	<p>Udeleženske se seznanijo s pravili in možnostmi trga dela. Udeleženske znajo poimenovati in opisati pogoste poklice v jeziku države gostiteljice.</p>			

8.1.3 OSNOVE IKT

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
<p>Osnovni deli in osnovne funkcije računalnika</p> <p>Programska oprema za pisanje življenjepisa, spremnega pisma in prošnje za službo</p> <p>Pametni telefon in druge naprave, s katerimi si lahko pomagamo pri iskanju službe</p> <p>Kako uporabljati internet za iskanje službe</p> <p>E-storitve</p>	<p>Udeleženske spoznajo dele računalnika in se naučijo osnovne funkcije.</p> <p>Udeleženske spoznajo osnove in nekaj aplikacij paketa MS Office (Word, .PPT, Excel), iskalnike, e-pošto.</p> <p>Udeleženske se naučijo, kako poiskati in uporabljati aplikacije, povezane z udeležbo na nacionalnem trgu dela in trgu dela EU.</p> <p>Udeleženske se naučijo, kako iskati možnosti za delo prek interneta, kako uporabljati portale javne uprave, kako se prijaviti in sodelovati na zaposlitvenih portalih (npr. Eures, nacionalni zavodi za zaposlovanje)</p>	<p>Politijski barometer</p> <p>Individualno delo</p> <p>Študije primerov (primeri drugih življenjepisov, prošnji za službo in spremnih pisem)</p> <p>Razprave o tem, kako napisati dober življenjepis, spremno pismo in prošnjo za službo</p> <p>Dialog</p> <p>Uporaba multimedijev</p> <p>Delo v parih</p> <p>Individualno delo</p> <p>Skupinsko delo</p> <p>Problemsko zasnovano učenje</p>	<p>Potem ko jim pokažemo, kako napisati življenjepis, spremno pismo in izpolniti obrazec življenjepisa, vsaka udeleženka poskuša napisati najboljše, kot zna, vsakega od treh omenjenih dokumentov, nakar jih pokaže izvajalcu programa, da ta preveri, ali so pridobile znanje in veščine, ki so jim bili predstavljeni.</p> <p>Naloge pošljejo v pregled izvajalcem programa, ki jih opozorijo na napake in ponudijo možna nadaljnja izboljšanja njihovih dokumentov.</p>	<p>Po pouku bodo vsakič dobile domačo nalogo, in sicer bodo morale napisati svoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - življenjepis, - prošnjo za službo in - spremno pismo. <p>Ti trije dokumenti bodo služili kot obvezne predloge za nadgradnjo med potekom programa, in preden bodo udeleženske zaključile program izobraževanja, bodo te dokumente poslale učiteljem, da jih bodo lahko še zadnjič popravili.</p>

8.1.4 DRŽAVA BIVANJA IN EU

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
Običaji in tradicije	Udeleženke se seznanijo s tradicijami in običaji države, v kateri živijo.	Individualno delo	Na koncu tega modula mentor pripravi zanje	Vsaka udeleženka bo imela možnost, da pripravi predstavitev o svoji domovini v formatu ppt in predstavi znamenitost v državi gostiteljici (npr. izlet, počitnice itn.)
Socialno mreženje	Udeleženke pridobijo potrebne informacije o organizacijah, ki se ukvarjajo z varstvom pravic priseljencev in etničnih manjšin.	Politijski barometer	preveri, koliko so se naučile o svoji državi gostiteljici in o EU.	
Vloga žensk v družbi države gostiteljice	Udeleženke razumejo zgodovinsko in kulturno ozadje položaja žensk v družbi.	Študije primerov		
Geografski položaj	Udeleženke spoznajo osnovna geografska dejstva o državi gostiteljici.	Razprave		
Pojem Evrope	Udeleženke se seznanijo s pojmom Evrope.	Dialog		
Politična in socialna struktura v državi gostiteljici in EU	Udeleženke dobijo jasno sliko o politični in družbeni strukturi države gostiteljice in EU.	Predstavitve		
Nacionalni simboli	Udeleženke sodelujejo pri pripravi kulturnih dogodkov, katerih namen je predstaviti kulturno dediščino.	Uporaba multimedijev		
Naravni in zgodovinski spomeniki	Udeleženke predstavijo svojo domovino in svoj novi dom.	Delo v parih		
Pravila vedenja v državi gostiteljici in EU	Udeleženke spoznajo pravila vedenja v svoji domovini in v EU.	Skupinsko delo		
	Udeleženke spoznajo naravno in zgodovinsko dediščino države gostiteljice in lahko na kratko predstavijo glavne znamenitosti.	Problemsko zasnovano učenje		
		Projektno zasnovano učenje		
		Izleti		

8.1.5 VSTOP NA TRG DELA

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
<p>Trg dela (v državi bivanja in v EU) –pomembne informacije in dejstva</p> <p>Za uspeh je ključnega pomena, da si dejaven.</p> <p>Osnove poslovnega bontona</p>	<p>Udeleženske se seznanijo z razmerami na trgu dela, s svojimi pravicami in dolžnostmi kot priseljenke (na trgu dela)</p> <p>Udeleženske se naučijo, kako se na pogovoru za službo predstaviti potencialnemu delodajalcu.</p>	<p>Individualno delo</p> <p>Študije primerov (primeri uspešnih in neuspešnih pogovorov za službo).</p>	<p>Vsaka udeleženska se bo morala dejavno udeleževati na delavnicah, ki se posvečajo temi iskanja dela.</p>	<p>Udeleženske se morajo samostojno ukvarjati s prilagajanjem svojega življenjepisa, prošnji za službo in spremnih pismem za več različnih zaposlitvenih oglasov (to pomeni, da ne morejo imeti enega samega dokumenta, pomembno je, da znajo svoje dokumente prilagoditi različnim zaposlitvenim oglasom).</p>
<p>Kako se sporazumevati z delodajalci (odgovor na zaposlitveni oglas, pošiljanje življenjepisa, prošnje za službo in spremnega pisma, pogovor za službo, pogajanja o delovnih pogojih in plači)</p> <p>Pisanje in priprava življenjepisa, prošnje za službo in spremnega pisma</p>	<p>Udeleženske se naučijo napisati svoj življenjepis, prošnjo za službo in spremno pismo.</p> <p>Udeleženske spoznajo način ravnanja v poslovnem okolju (nasveti in triki za vedenje v poslovnem okolju in o tem, kako se vključiti v kulturo določenega delovnega mesta).</p>	<p>Razprave (različni slogi pogovorov za službo v državah udeleženk, podobnosti in razlike).</p> <p>Igra vlog (npr. pogovor za službo)</p>	<p>Morale bodo tudi prilagajati svoje življenjepise, motivacijska pisma in prošnje za službo za različne zaposlitvene oglase.</p>	<p>Svoje življenjepise, prošnje za službo in spremna pisma bodo morale poslati svojim mentorjem, da jim bodo ti lahko podali povratne informacije o kakovosti njihovih dokumentov.</p>
<p>Pred sodki in stereotipi na trgu dela</p> <p>Potencialne težave na delovnem mestu</p> <p>Delovna zakonodaja – pravice in obveznosti delavcev in delodajalcev v državi gostiteljici in EU</p>	<p>Udeleženske si izmenjajo izkušnje in se naučijo prepoznati mobing na delovnem mestu.</p> <p>Udeleženske se naučijo, kako biti motivirane, samozavestne in vztrajne pri iskanju dela.</p> <p>Udeleženske se znajo primerno predstaviti na pogovoru za službo (z oblačili, vedenjem, govorom.)</p>	<p>Predstavitve (nasveti in triki za uspešno iskanje službe)</p> <p>Uporaba multimedijev</p> <p>Delo v parih</p>	<p>Odgovarjale bodo na vprašanja, kako bi rešile določeno težavo na delu.</p> <p>Vse udeleženske se morajo udeleževati predavanj in delavnic o zunanjih podobi v javnosti, o ličenju in oblačenju za pogovor za službo ter simulacij pogovora za službo.</p>	<p>Dobile bodo domačo nalogo. Morale bodo poskušati napisati prošnjo za službo za več zaposlitvenih oglasov, da pridobijo izkušnje s tem.</p>
<p>Kultura na delovnem mestu</p> <p>Nadaljevanje izobraževanja in nadaljnje možnosti</p> <p>Kako se obleči in nalčiti za pogovor za službo</p> <p>Priprava na delovno usposabljanje v podjetju</p> <p>Delovno usposabljanje v podjetju</p> <p>Ocenjevanje po usposabljanju</p>	<p>Udeleženske spoznajo, kje in kako lahko opravijo dodatno usposabljanje.</p> <p>Udeleženske spoznajo nekaj delodajalcev v okolici, preden začnejo z delovnim usposabljanjem v podjetju.</p> <p>Udeleženske izboljšajo svoje osnovne in prečne veščine ter se naučijo novih s tem, ko se udeležijo delovnega usposabljanja v podjetju.</p> <p>Udeleženske znajo opredeliti, kaj so se naučile med usposabljanjem, in to vključijo v svoj življenjepis.</p>	<p>Skupinsko delo</p> <p>Problemsko zasnovano učenje</p> <p>Prikaz</p> <p>Delavnica</p> <p>Obiski</p>	<p>Med predavanji in delavnicami (javna podoba, ličenje in oblačenje za pogovor za službo ter simulacija pogovora za službo) bodo imele možnost uporabiti svoje novo znanje in veščine.</p>	<p>Po delovnem usposabljanju v podjetju bodo udeleženske ocenile svoje izkušnje z vidika pridobljenih veščin in znanj ter svoje izkušnje vključile v svoj življenjepis.</p>

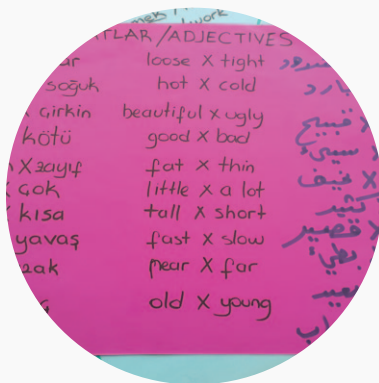
8.1.1.6 MEDKULTURNI DOGODEK

Teme	Učni cilji	Strategije poučevanja	Ocenjevanje učenja	Naloge za udeležence
Kaj je študijski krožek?	Udeleženske se seznanijo s konceptom medkulturnega dogodka.	Metoda študijskega krožka	Dejanska izvedba in učinek dogodka z vidika medijske pokritosti in odziva javnosti	Udeleženske razmislijo o svojih veščinah in izkušnjah ter se odločijo, kako bodo svojo kulturo predstavile širši javnosti.
Namen medkulturnih dogodkov (akcijski cilj)	Udeleženske spoznajo, kaj je potrebno za pripravo in izvedbo medkulturnega dogodka.		bosta kazalnika veščin udeleženk (lastna iniciativa, podjetnost, organizacijske spretnosti, komunikacijske veščine itn.)	Prevzamejo vse naloge, ki so povezane z organizacijo dogodka (opredelijo program, stopijo v stik z gosti, se pozanimajo o promocijskih dejavnostih, pripravijo oglasno gradivo, navežejo stike z mediji, izračunajo stroške izvedbe, izvedejo dogodek).
Opredelitev programa dogodka				
Organizacija dogodkov	Udeleženske dejavno sodelujejo pri pripravi in izvedbi medkulturnega dogodka (koncept programa, izbira udeležencev, promocijski načrt, izvedba dogodka.			
Kako oglaševati dogodke				
Izvedba dogodka				

8.1.1.7 UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI:

Običajna učilnica za 15 do 25 oseb, optimalno opremljena za poučevanje toliko oseb, kolikor jih je v skupini (največ 15 v eni skupini), kar zagotavlja največjo možno uporabnost in interaktivnost. Učni pripomočki:

- (prenosni) računalnik za učitelja,
- računalniki za udeleženske,
- projektor LCD,
- projekcijsko platno,
- standardna bela tabla,
- tabla flipchart z blokom papirja,
- barvice,
- barvni papir,
- lepenka.

Projektni partnerji:

PUČKO
 OTVORENO
 UČILIŠTE
 ZAGREB

Ljudska Univerza Nova Gorica (LUNG)-Slovenija, Cooperativa Orso s.c.s.-Italija, Adice-Francija,
 Pučko otvoreno učilište Zagreb - Hrvatska, Mozaik Kültür Eğitim Gençlik ve Doğa Derneği-Turçija